

POMORSKI ZESPÓŁ DS. KOBIET

Stanowisko nr 1/2022

Pomorskiego Zespołu ds. Kobiet

z dnia 14.01. 2022 r.

w sprawie: wpływu na sytuację kobiet nowowprowadzanych przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz stosowania dotychczas obowiązujących.

W 2020 roku w Polsce w grupie 1 394 000 samozatrudnionych było 427 000 kobiet, najczęściej prowadzących działalność w sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna. Biorąc pod uwagę rejestr działalności gospodarczej CEiDG kobiety prowadzą 790 000 zarejestrowanych tam podmiotów, a mężczyźni 1 560 000.

Przedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne stanowią 87,5% wszystkich podmiotów gospodarczych w Polsce. Same mikroprzedsiębiorstwa i małe firmy budują polski PKB w 40%. Odnosząc te podstawowe dane do aktywności kobiet w gospodarce, można przyjąć, że firmy prowadzone przez kobiety mają swój udział w budowie PKB na poziomie co najmniej kilkunastu procent. Działalność podmiotów prowadzonych przez kobiety ma znaczenie również dla finansów samorządów lokalnych oraz tworzenia miejsc pracy. Dzieje się tak zarówno na poziomie kraju, jak i województwa pomorskiego.

Przedsiębiorczynie i kobiety pracujące, zatrudnione w oparciu o różne rodzaje umów, stanowią ogromną siłę gospodarki i życia społecznego, łącząc prowadzenie firm i obowiązki zawodowe z obowiązkami opiekuńczymi i macierzyńskimi. Nie licząc na pomoc państwa i zasiłki, kobiety pracujące podejmują wyzwanie bycia matkami.

W kontekście podejmowanych przez kobiety wyzwań i ogromu ich pracy w sposób szczególny niepokoją wszelkie działania zniechęcające do prowadzenia działalności gospodarczej i budowania niezależności ekonomicznej, wynikające z działań instytucji państwa oraz tworzonego prawa.

Rekomendacje

Pomorski Zespół ds. Kobiet rekomenduje Zarządowi Województwa Pomorskiego:

1. Upowszechnianie niniejszej opinii zespołu jako wyrazu niepokoju związanego z działaniami podejmowanymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz zmianą przepisów o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, pogarszającymi sytuację kobiet w aspekcie decyzji o macierzyństwie.

2. Udzielenia wsparcia przez Zarząd Województwa Pomorskiego dla Stanowiska Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorstw w sprawie matek prowadzących działalność gospodarczą, którym ZUS obniżył zadeklarowaną przez nie podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenia chorobowe.

Ad.1. Pomorski Zespół ds. Kobiet zwraca uwagę na zagrożenia, które niosą zmiany w ustawie o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Od 1 stycznia 2022 r. prawo do zasiłku chorobowego w przypadku osób podlegających dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu (osobom prowadzącym działalność gospodarczą i osobom z nimi współpracującym oraz duchownym) przysługiwać będzie w przypadku:

- braku zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie albo jeżeli kwota tej zaległości nie będzie wyższa niż 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę

- jeżeli zaś kwota zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne będzie wyższa niż 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę, prawo do zasiłku będzie przysługiwało po spłacie całości zadłużenia

- prawo do ww. świadczeń przedawnia się, jeżeli ww. zadłużenie nie zostanie uregulowane w ciągu 6 miesięcy od dnia powstania prawa do świadczenia.

Oznacza to, że niewielka, bo 1% zaległość może stać się po upływie 6 miesięcy powodem wygaśnięcia prawa do zasiłku. Kilkadziesiąt złotych zaległości w przypadku kobiety w ciąży przebywającej na zwolnieniu lekarskim może spowodować utratę prawa do zasiłku i to w momencie przed urodzeniem dziecka. Sankcja bycia pozbawioną prawa do środków do życia w zderzeniu z kwotą zaległości jest bolesnym i niewspółmiernym do zaległości karaniem matek.

W świetle zmiany przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa niepokoi również możliwość pozbawienia kobiet ciężarnych prawa do zasiłku z uwagi na ograniczenia w czasie trwania okresu zasiłkowego.

Ad.2.

W ocenie Zespołu, ZUS błędnie interpretuje przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych związane z możliwością deklarowania przez przedsiębiorców podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenia chorobowe.

ZUS nie mając podstawy prawnej obniża kobietom prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą, które skorzystały ze świadczeń chorobowych i macierzyńskich, zadeklarowane przez nie podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz dobrowolne ubezpieczenia chorobowe. Problem dotyka wielu tysięcy matek po urodzeniu dziecka i kobiet w ciąży, które są traktowane przez ZUS w sposób istotnie odmienny niż inni ubezpieczeni.

Ponadto w przypadku wygranych przez ZUS spraw sądowych kieruje on przeciwko kobietom prowadzącym działalność gospodarczą zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., za co grozi kara pozbawienia wolności do lat 8.

W związku z obecnymi nieprzyjazydnymi praktykami ZUS wobec kobiet matek prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, którym ZUS obniżył zadeklarowaną przez nie podstawę wymiaru składek, Pomorski Zespół ds. Kobiet w pełni podziela poglądy i działania Rzecznika MŚP zawarte w „Stanowisku Rzecznika w sprawie matek prowadzących działalność gospodarczą, którym ZUS obniżył zadeklarowaną przez nie podstawę wymiaru składek” stanowiącym załącznik do niniejszego Stanowiska.

Jednocześnie Zespół rekomenduje Zarządowi Województwa Pomorskiego upublicznienie opinii zespołu, jak również w przypadku odnoszenia się do przepisów prawa objętych niniejszą opinią o zwracanie uwagi na omówione w stanowisku sytuacje z ukierunkowaniem na eliminację wszelkich praktyk instytucji państwa niezgodnych z prawem oraz na takie tworzenie prawa, aby było ono przyjazne dla pracujących kobiet matek.

Pomorski Zespół ds. Kobiet